

Beleidsplan sociaal domein 2020 - 2023

Naast elkaar, met elkaar, voor elkaar

december 2019

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Afbakening	5
1.2	Leeswijzer	6
2	Terugblik op het sociaal domein	7
3	Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen	8
4	Regionale context	9
5	Visie op het sociaal domein	10
5.1	Visie	10
5.2	Uitgangspunten	10
5.3	Evaluatie en monitoring	11
6	Beoogde maatschappelijke effecten	12
6.1.1	Meedoen	12
6.1.2	Omzien naar elkaar	13
6.1.3	Zo thuis mogelijk wonen	14
6.1.4	Gezond en weerbaar	15
7	Ontwikkellijnen	17
7.1	Ontwikkellijn 1: iedereen doet mee	17
7.2	Ontwikkellijn 2: integrale toegang	18
7.3	Ontwikkellijn 3: leefbare buurten	19
7.4	Ontwikkellijn 4: ondersteuning op maat	19
7.5	Ontwikkellijn 5: sociale veiligheid	20
7.6	Ontwikkellijn 6: een thuis voor kwetsbare doelgroepen	21
7.7	Ontwikkellijn 7: actieve inwoners	22
7.8	Ontwikkellijn 8: (positieve) gezondheid	22
7.9	Ontwikkellijn 9: gehoord worden	23
8	Financiën	25
	Bijlage 1: Landelijke beleidskaders	26
	Bijlage 2: mogelijke vraagstelling indicatoren	29

1 Inleiding

Het fundament staat. Inwoners ervaren en beoordelen de geboden ondersteuning, voorzieningen en dienstverlening in Heemskerk over het algemeen als positief. In het nu voorliggende beleidsplan kijken we naar wat (nog) beter kan en waar kansen en mogelijkheden liggen. Ook actualiseren we het beleid als gevolg van (toekomstige) ontwikkelingen in het sociaal domein.

Het sociaal domein bestaat uit een groot aantal beleidsterreinen waaronder welzijn, gezondheid, vrijwilligerswerk, mantelzorg, (passend)onderwijs, armoede, onderwijsachterstanden, werk en inkomen en jeugd. Vanuit het Rijk worden al deze gemeentelijke beleidsterreinen via verschillende wetten gereguleerd en ingekaderd waaronder de Wmo 2015, Participatiewet, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid en Jeugdwet.

De afgelopen jaren zijn er diverse plannen en notities opgesteld voor de verschillende beleidsterreinen binnen het sociaal domein. Ieder met een eigen doelstelling, reikwijdte, scope, opzet en doorlooptijd. En veelal ingegeven vanuit wet- en regelgeving. Dit heeft geleid tot het nadenken over hoe beleidsmatig te komen tot meer eenheid, samenhang en integraliteit. En meer gestuurd vanuit de vraagstukken die in de Heemskerkse samenleving spelen.

Bestuurlijk is er de wens om voor het sociaal domein een integraal beleidsplan te realiseren waarin de verschillende (beleids)onderdelen samenkomen. De fase waarin het sociaal domein zich bevindt, vraagt eveneens om een inhoudelijk samenhangend en integraal plan waarin niet meer de transitie, decentralisatie en de transformatie centraal staan (het hoe) maar waarin de maatschappelijke vraagstukken en de beoogde maatschappelijke effecten, de inhoud dus, centraal staan (het wat). Hiermee is niet gezegd dat er geen sprake meer is van een transformatie in het sociaal domein. Immers veranderingen van (inhoudelijke) werkwijzen, het anders organiseren van de hulp en ondersteuning en wijzigingen in voorzieningen en diensten zijn een omslag in denken en doen die niet van de ene op de andere dag is gerealiseerd. De transformatie in het sociaal domein gaat onverminderd voort maar wordt meer regulier. In die zin kan dit beleidsplan sociaal domein beschouwd worden als een resultaat van de ingezette transformatie.

In de Wmo 2015 (Wet maatschappelijke ondersteuning) is bepaald dat het college periodiek een plan opstelt met betrekking tot het beleid aangaande de maatschappelijke ondersteuning waarover de gemeenteraad vanuit zijn kaderstellende taak besluit. Het laatste Wmo beleidsplan was onderdeel van de gemeentebrede kadernota 2015 -2018. Voor de komende periode heeft de Participatieraad Heemskerk, in lijn met de wens van het college, geadviseerd een beleidsplan voor het gehele sociaal domein te maken met als doel de verschillende beleidsterreinen in samenhang te bezien.

1.1 Afbakening

De volgende beleidsonderdelen worden in dit beleidsplan sociaal domein opgenomen:

- Vrijwillige inzet en mantelzorgbeleid
- Gezondheidsbeleid
- Jeugdbeleid
- Armoedebelief en inkomensbeleid
- Maatschappelijke opvang en beschermd wonen
- Re-integratiebeleid
- Wmo-maatwerkvoorzieningen
- Onderwijsachterstandenbeleid
- Welzijn
- Diversiteitsbeleid, inclusief toegankelijkheid

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

De beleidsvelden sport en cultuur maken geen onderdeel uit van dit beleidsplan. Daarvoor zijn/worden aparte beleidsplannen opgesteld. De instrumentele kant¹ van cultuur en sport wordt wel meegenomen in dit beleidsplan.

Uiteraard is het sociaal domein geen geïsoleerd en afgebakend geheel. Er zijn raakvlakken met andere beleidsvelden. Daarbij kan gedacht worden aan het fysieke domein (zoals woonbeleid en economie) en het bestuurlijk domein (zoals burgerparticipatie). Waar nodig wordt afstemming gezocht met die domeinen.

Diversiteitsbeleid

Diversiteit is een beleidsveld dat dwars door de samenleving loopt en daarmee ook betrekking heeft op beleidsonderdelen buiten het sociaal domein. In dit beleidsplan wordt het beleidsveld diversiteit als kader meegenomen voor zover het beleid uitwerking heeft op het sociaal domein, maar ook op de interne gemeentelijke organisatie.

Kadernota Vastgoed

Dit beleidsplan geeft input voor de invulling van het onderdeel Maatschappelijk Vastgoed zoals opgenomen in de Kadernota Vastgoed.

1.2 Leeswijzer

In dit beleidsplan worden de kaders voor het sociaal domein voor de jaren 2020 tot en met 2023 weergegeven. Het betreft een integraal beleidsplan voor het sociaal domein met uitzondering van de beleidsvelden sport en kunst en cultuur. Alleen de instrumentele kant van deze beleidsvelden is in dit plan meegenomen.

In hoofdstuk 2 wordt een korte terugblik gegeven op wat er in de afgelopen jaren binnen het sociaal domein is gerealiseerd. De afgelopen jaren hebben vooral in het teken gestaan van de in 2015 gedecentraliseerde taken, terwijl ook de 'oude' taken gewoon zijn uitgevoerd.

Hoofdstuk 3 geeft de ontwikkelingen weer, die de gemeente Heemskerk in de komende periode op zich af ziet komen. Het gaat zowel om landelijke als lokale ontwikkelingen.

In hoofdstuk 4 wordt de regionale context beschreven. Het sociaal domein houdt immers niet op bij de gemeentegrenzen.

Hoofdstuk 5 beschrijft de visie en uitgangspunten voor de komende jaren. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 aangegeven welke maatschappelijke effecten we binnen het sociaal domein willen bereiken. In hoofdstuk 7 wordt aangegeven op welke wijze we die maatschappelijke effecten willen realiseren: de ontwikkellijnen.

Tenslotte is in hoofdstuk 8 de financiële paragraaf opgenomen.

¹ Met de instrumentele kant van sport en cultuur wordt bedoeld dat sport en cultuur worden ingezet als middel om de doelstellingen van het sociaal domein te behalen. Zo zijn het middelen om inwoners te laten meedoen.

2 Terugblik op het sociaal domein

De afgelopen jaren hebben vooral in het teken gestaan van de decentralisatie van een aantal nieuwe taken naar de gemeente. De gemeente heeft samen met de andere gemeenten in de IJmond en in sommige gevallen samen met de gemeenten in Zuid-Kennemerland (en Haarlemmermeer) uitvoering gegeven aan deze nieuwe taken. De eerste jaren stonden vooral in het teken van de Transitie (de overgang), de laatste jaren waren meer gericht op de Transformatie (de vernieuwing). Eind 2016 heeft de gemeenteraad de Transformatieagenda Sociaal domein IJmond vastgesteld met daarin de uitgangspunten en belangrijkste maatschappelijke opgaven. De gemeenteraad is periodiek, zowel via de raadscommissie als via de IJmondcommissie, geïnformeerd over de voortgang van de transformatie.

Er zijn in de afgelopen jaren diverse beleidsplannen binnen het sociaal domein vastgesteld op de verschillende beleidsonderdelen, zoals op jeugdbeleid, schuldhulpverleningsbeleid, onderwijsbeleid en beleid betreffende mantelzorg en vrijwilligerswerk. Daarnaast is een aantal integrale beleidsplannen vastgesteld, zoals het beleidsprogramma algemene voorzieningen 'Kracht in samenhang', de Transformatieagenda sociaal domein IJmond, de Notitie Groeimodel doorontwikkeling Toegang Sociaal Domein en de Strategische visie op het Sociaal Team.

Al deze beleidsnota's en de daaruit voortvloeiende beleidsinzet hebben ertoe geleid dat er in de afgelopen periode veel is veranderd binnen het sociaal domein. In 2018 heeft een aanbesteding plaatsgevonden, waarbij een gezamenlijk product voor jeugd en Wmo is ingekocht. Bij deze aanbesteding is extra ingezet op de samenwerking tussen het preventieve veld en de specialistische zorg. Er is geïnvesteerd in het CJG IJmond (Centrum voor Jeugd en Gezin) als toegangspoort tot de jeugdhulp. Daarnaast is het CJG versterkt met expertise op jeugd-GGZ (geestelijke gezondheidszorg) en een jongerencoach. Ook het berichtenverkeer tussen aanbieders en gemeente/CJG IJmond is opgezet.

Vanuit het daarvoor door de raad extra beschikbaar gestelde budget is de laatste jaren fors geïnvesteerd in preventie. Zo is het preventieve aanbod uitgebreid, is een aantal praktijkondersteuners huisarts aangesteld en is een deel van de dagbesteding gekanteld van een maatwerkvoorziening naar een algemene voorziening.

De samenwerking tussen het onderwijs en de jeugdzorg is verbeterd en er zijn onderwijszorgklassen gestart. Ook is geïnvesteerd in de samenwerking tussen onderwijs en IJmondWerkt! Tenslotte is extra inzet gepleegd op het signaleren en oppakken van schuldenproblematiek en op de aanpak van laaggeletterdheid.

Naast alle nieuwe taken is de gemeente ook de oude taken blijven uitvoeren. De resultaten van zowel nieuwe als oude taken zijn gemeten middels cliëntervaringsonderzoeken. De opbrengst uit deze cliëntervaringsonderzoeken is meegenomen bij het opstellen van dit beleidsplan.

3 Landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen

Het huidige kabinet geeft gemeenten verschillende beleidskaders en actieprogramma's mee ten behoeve van het sociaal domein. Deze beleidskaders zijn onder andere terug te vinden in:

- het Interbestuurlijk Programma (IBP);
- het landelijk actieprogramma 'Zorg voor de jeugd';
- het landelijk actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis';
- wetswijziging met betrekking tot Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang;
- de invoering van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg;
- het landelijk actieprogramma 'Langer thuis';
- het landelijk actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid';
- het landelijk actieprogramma 'Brede schuldenaanpak';
- het landelijk actieprogramma 'Tel mee met taal';
- de invoering van de Omgevingswet;
- het VN (Verenigde Naties)-verdrag Handicap;
- de wetswijziging van de Wet inburgering;
- de invoering van de Wet banenafspraken.

Een korte inhoudelijke toelichting op deze kaders is opgenomen in bijlage 1.

Naast de hierboven genoemde landelijke ontwikkelingen zien we ook op lokaal en regionaal niveau ontwikkelingen, zoals:

- een toenemende zorgvraag door een dubbele vergrijzing vanaf 2025 (toename AOW-gerechtigden én toename van groep 80-plussers);
- een toenemend aantal (overbelaste) mantelzorgers als gevolg van vergrijzing en extramuralisering²;
- een tekort aan personeel in de zorg en in het onderwijs;
- een stijgende vraag naar passende onderwijs-zorgarrangementen;
- een toename in het bereik van de doelgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie;
- een grotere inzet op laaggeletterdheid NT1 (Nederlands als eerste taal);
- een groter beroep op de combinatie van leren en werken om duurzame uitstroom naar arbeid te bevorderen;
- een verdere kanteling van de dagbesteding en verbetering van de toegang;
- een toename van het aantal aanvragen Wmo maatwerk mede als gevolg van de invoering van het abonnementstarief;
- verandering in de doelgroep van kandidaten die aanspraak maken op de Participatiewet.

Gemeente Heemskerk lijkt in vele opzichten een gemiddelde gemeente. Echter, er zitten soms grote verschillen tussen de diverse wijken en buurten binnen de gemeente. Zo telt Hart van Heemskerk het grootste aantal huishoudens met een laag inkomen en de Broekpolder het kleinste aantal. In zowel Broekpolder als in Hart van Heemskerk wonen procentueel gezien aanzienlijk meer kinderen met jeugdhulp dan in Duin tot Dorp. En de meeste ouderen (75 jaar en ouder) wonen in Hart van Heemskerk, terwijl in de Broekpolder de minste 75-plussers wonen. Kortom, op wijk- en buurtniveau zien we aanzienlijke verschillen. Bij de uitvoering van het beleid zullen we daarmee rekening houden.

² Extramuralisering is het streven om buiten de muren van een instelling waar iemand opgenomen wordt gelijkwaardige zorg te bieden.

4 Regionale context

Het sociaal domein houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Kinderen wonen in de ene gemeente en gaan naar school in de andere gemeente en mensen wonen in Heemskerk en werken elders. Samenwerken is daarom het sleutelwoord. Zowel samenwerken binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten, met inwoners, met maatschappelijke partners en met andere partijen.

Er wordt veel samengewerkt met de twee andere gemeenten in de IJmond: Beverwijk en Velsen, maar ook met de regio Zuid-Kennemerland. Op sommige beleidsterreinen wordt op nog grotere schaal samengewerkt. Zo werken we op het beleidsterrein onderwijs samen met de IJmondgemeenten én Castricum, op het gebied van arbeid met de Arbeidsmarktregio Haarlem en op het gebied van gezondheid en veiligheid op het niveau van de Veiligheidsregio Kennemerland.

We werken samen met andere gemeenten en pakken waar mogelijk zaken op gemeentelijk niveau op.

5 Visie op het sociaal domein

5.1 Visie

De ambitie van de gemeente is dat alle inwoners van Heemskerk meedoen. De gemeente wil inwoners aanmoedigen om hun kansen en mogelijkheden volop te benutten en hen hierbij waar nodig ondersteunen.

Inwoners zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun leven en ze moeten daar in vrijheid invulling aan kunnen geven. De gemeente ziet het als haar taak om inwoners hierin te ondersteunen. Allereerst door de inzet van laagdrempelige en toegankelijke algemene voorzieningen en, waar dat niet afdoende is, door de inzet van specialistische of maatwerkvoorzieningen.

5.2 Uitgangspunten

De wetgeving binnen het sociaal domein vormt de basis voor dit beleidsplan. Het betreft de volgende wetten: Jeugdwet, Leerplichtwet, Participatiewet, Wet educatie en beroepsonderwijs, Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Wet passend onderwijs, Wet publieke gezondheid en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015. Daarnaast gelden de volgende gemeentelijke uitgangspunten.

De inwoner staat centraal

Dit beleidsplan is geschreven met oog voor inwoners in het algemeen en cliënten in het bijzonder, zowel jeugdigen als volwassenen. We zullen steeds nagaan of de keuzes die we maken in het belang zijn van onze inwoners.

Het uitgangspunt is beleid waarbij inwoners niet alleen het lijdend voorwerp zijn, maar ook betrokken zijn bij de voorbereiding, invulling en uitvoering van het beleid. Dit doen we op manieren die aansluiten bij de belevingswereld van inwoners.

Preventie en vroegsignalering versterken

Wij vinden het belangrijk om te investeren in preventie. Vroegtijdig signaleren en het inzetten van preventieve ondersteuning kan ervoor zorgen dat problematiek wordt voorkomen of bestaande problematiek niet erger wordt. Op de lange termijn leiden preventieve interventies tot een lager beroep op professionele ondersteuning. Daarnaast zorgt het voor een positieve invloed op het welzijn van inwoners.

Hulp wordt tijdig, passend en dichtbij ingezet

De inzet van hulp en ondersteuning is het meest effectief op de plek waar de problemen het meest voorkomen, namelijk in het gezin, in de buurt en op school. De ondersteuning moet daarbij gericht zijn op het herstel en (terug)krijgen van de regie op het eigen leven. Uitgangspunten hierbij zijn: demedicaliseren³, ontzorgen en normaliseren. Wanneer er hulp wordt ingezet, ervaart een inwoner of zijn gezin zo min mogelijk doorverwijzingen en is er sprake van duidelijke casusregie.

³ Veel problemen blijken niet medisch van aard te zijn. Allerlei factoren kunnen problemen beïnvloeden: persoonlijkheid, houding, privéomstandigheden, arbeidsomstandigheden, opvattingen van behandelaars, etc. Het is de uitdaging om in plaats van over ziekte over mogelijkheden te praten.

Demedicaliseren betekent dat er in betreffende gevallen:

- eerder over **bepierking** dan over ziekte gesproken wordt;
- eerder wordt gekeken naar **mogelijkheden** dan naar klachten;
- eerder wordt gesproken met een **hulpverlener** dan met een arts.

Integrale aanpak

Algemeen uitgangspunt is dat problemen integraal worden aangepakt en dat organisaties daarin zoveel mogelijk samenwerken, ongeacht welke wetgeving daaraan ten grondslag ligt.

De integrale aanpak heeft ook betrekking op de gemeente zelf. We werken als gemeente sociaal domein breed, hierbij hoort ontkokering en integraal werken.

Van rechtmatigheid naar doelmatigheid

Zoals eerder aangegeven kent het sociaal domein een groot aantal wetten. Iedere wet heeft zijn eigen regels en kaders. Gevolg daarvan is dat er schotten zitten tussen de verschillende wetten. Inwoners mogen geen last hebben van deze schotten. De doelmatigheid moet voorop staan.

Positieve grondhouding

We handelen vanuit een positieve grondhouding. Initiatieven worden beoordeeld op hun maatschappelijke meerwaarde, kwaliteit en prijs.

Geef zelf het goede voorbeeld

De uitgangspunten, zoals beschreven in dit beleidsplan, gelden niet alleen voor onze houding richting inwoners en partners. Ze gelden ook voor de gemeentelijke organisatie zelf. Zo proberen we ook binnen de gemeente zoveel mogelijk te ontschotten en vanuit het perspectief van onze inwoners te werken.

Meer grip

We willen meer (financiële) grip op het sociaal domein. We zoeken daarbij naar een balans tussen sturing, monitoring en verantwoording enerzijds en beperking van de administratieve lastendruk en een efficiënte inzet van middelen anderzijds.

We gaan monitoren hoe het gaat. Adequate informatie is een belangrijke voorwaarde voor een goede toewijzing van (schaarse) middelen en om waar nodig te kunnen bijsturen.

5.3 Evaluatie en monitoring

Dit beleidsplan heeft een looptijd van vier jaar: 2020 tot en met 2023. Aan het einde van de looptijd wordt het beleid geëvalueerd. Echter, de gewenste resultaten zullen ook tussentijds worden gemeten aan de hand van prestatie-indicatoren. Bij de in hoofdstuk 7 genoemde ontwikkelijnen staat per ontwikkelijn aangegeven aan de hand van welke prestatie-indicatoren wij het resultaat gaan meten. Meting zal geschieden via een enquête onder inwoners. De mogelijke vormgeving van de vragen en de definitieve vraagstelling zal t.z.t. in overleg met de enquêteur worden opgesteld.

Daarnaast zullen we jaarlijks een rapportage opstellen met de belangrijkste kentallen binnen het sociaal domein. Dit kan aanleiding zijn tot het tussentijds voorstellen doen voor aanpassing van het beleid.

6 Beoogde maatschappelijke effecten

We willen met dit beleidsplan een aantal maatschappelijke effecten binnen de gemeente realiseren, te weten:

- Meedoen
- Omzien naar elkaar
- Zo thuis mogelijk wonen
- Gezond en weerbaar

In de afgelopen jaren is een belangrijke basis gelegd voor het welbevinden van onze inwoners. De hierboven genoemde maatschappelijke effecten zijn dan ook niet nieuw. Daarom bouwen we hier de komende jaren op voort. Uiteraard wordt daarbij de verdere transformatie niet uit het oog verloren.

Om de maatschappelijke effecten te vergroten werken we langs een aantal ontwikkelijnen. Hiermee bedoelen we thema's, waarlangs we de verschillende beleidsterreinen verder in samenhang willen ontwikkelen.

Hieronder lichten we de maatschappelijke effecten toe, geven we aan welke ontwikkelijnen we daarbij zien en welke beleidsonderdelen daarbij van belang zijn.

6.1 Meedoen

De Heemskerkse samenleving is inclusief en iedereen doet mee.

We streven naar een samenleving waarin iedereen meetelt, meedoet en zelfredzaam is.

We willen Heemskerkers aanmoedigen om hun kansen, talenten en mogelijkheden volop te benutten en ondersteunen hen hierbij waar nodig.

Om dit effect te realiseren zetten we in op de volgende ontwikkelijnen:

- Iedereen doet mee
- Integrale toegang

In deze ontwikkelijnen spelen vooral de algemene voorzieningen, sport, cultuur, armoedebelief en de toegang tot de voorzieningen een belangrijke rol.

Algemene voorzieningen

Onder algemene voorzieningen verstaan we voorzieningen die voor iedereen, zonder verwijzing, toegankelijk zijn. Denk daarbij aan welzijnsvoorzieningen en maatschappelijk werk, maar ook aan sport en cultuur.

Welzijn en zorg

Heemskerk kent een stevige basisinfrastructuur. Er is een groot aanbod van vrij toegankelijke activiteiten en ondersteuning. Ook de samenwerking tussen zorg, welzijn en andere algemene voorzieningen zoals sport en cultuur wordt gestimuleerd. De focus is daarbij gericht op het zo goed mogelijk gebruikmaken van elkaars deskundigheid, mogelijkheden en netwerken.

Toegang

De toegang is de plek waar inwoners zich melden met een ondersteuningsvraag en waar zij op weg worden geholpen voor ondersteuning op maat. Denk hierbij aan het CJG, het gemeentelijke loket of het Sociaal Team. Het toegangsproces is het proces vanaf het moment waarop de inwoner zich meldt (of wordt gemeld) met een ondersteuningsvraag, tot het bieden van passende ondersteuning. Het leidende principe bij de toegang is 'één huishouden - één plan - één regisseur'.

Armoedebeleid

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om alle inwoners – en vooral kinderen – te laten meedoen in de samenleving. Mensen die moeten rondkomen van een minimuminkomen kunnen hierbij ondersteuning krijgen vanuit het gemeentelijke armoedebeleid. In de enge zin gaat het bij armoede om een tekort aan financiële middelen. In de brede zin van het woord gaat het ook om sociale uitsluiting. Denk aan mensen die geen geld hebben voor activiteiten, geen opleiding hebben, vaak in een minder goed geïsoleerd huis wonen en vaker gezondheidsproblemen hebben.

Onderwijsachterstandenbeleid (Wet OKE)

Op grond van de Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet OKE) hebben gemeenten de wettelijke verantwoordelijkheid om een goed voorschools aanbod te doen aan alle jonge kinderen met een (taal)achterstand.

Door harmonisatie van de regelgeving voor voorschoolse voorzieningen brengt de Wet OKE een aantal verbeteringen aan in het stelsel van voorzieningen voor jonge kinderen. Inmiddels gelden voor kinderopvang en peuterspeelzalen op veel punten dezelfde kwaliteitseisen.

Op dit moment hebben gemeenten de wettelijke taak om per week tien uur voorschoolse educatie aan te bieden aan peuters met een risico op een onderwijsachterstand.

6.2 Omzien naar elkaar

Heemskerkers ondersteunen elkaar en zetten zich actief in voor de samenleving.

We streven naar een gemeente waarin inwoners willen bijdragen aan een betrokken samenleving en waarin mensen elkaar kennen en op elkaar terug kunnen vallen.

We willen Heemskerkers aanmoedigen en ondersteunen in de zorg voor elkaar en in de leefbaarheid van hun omgeving.

Om dit effect te realiseren zetten we in op de volgende ontwikkellijnen:

- Leefbare buurten
- Ondersteuning op maat
- Sociale veiligheid

In deze ontwikkellijnen spelen vooral het beleid in het kader mantelzorg, vrijwilligers, maatwerkvoorzieningen Wmo, Participatiewet en de Jeugdwet een belangrijke rol.

Mantelzorg

Mantelzorg betreft het geven van langdurige onbetaalde hulp die voortvloeit uit een sociale relatie met de hulpbehoevende. Het verschil met vrijwilligerswerk is dat geen sprake is van een vrije keuze. Zonder (adequate ondersteuning van) mantelzorgers zal het beroep op professionele zorg explosief toenemen.

Vrijwilligersbeleid

Vrijwilligers zijn inwoners, die op vrijwillige basis, maar niet onverplicht, een bijdrage leveren aan de samenleving. Zij zijn de smeerolie van onze gemeente. Of het nu gaat om sportverenigingen, culturele verenigingen, het buurthuiswerk, de leefbaarheid in buurten of hulp en zorg aan kwetsbare inwoners, zonder vrijwillige inzet kunnen deze activiteiten en initiatieven niet voortbestaan.

Maatwerkvoorzieningen Wmo

Onder de maatwerkvoorzieningen Wmo vallen:

- rolstoelen
- vervoersvoorzieningen (waaronder scootmobiel en Regiorijder)
- woonvoorzieningen

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- hulp bij het huishouden
- begeleiding (waaronder dagbesteding (inclusief vervoer), ambulante begeleiding en kortdurend verblijf).

De maatwerkvoorzieningen worden verstrekt wanneer de noodzaak daartoe is vastgesteld. De toegang verloopt via de gemeente.

Participatiewet

De Participatiewet biedt een vangnet voor iedereen die werkzoekend is, met of zonder arbeidsbeperking, en die geen aanspraak (meer) kan maken op een werknemersverzekering zoals de WW, WIA WAO of Wajong. Doelstelling van de wet is om zoveel mogelijk inwoners, ook mensen met een arbeidsbeperking, financieel en economisch zelfredzaam te laten zijn door het hebben van werk. Aan hen die (tijdelijk) niet kunnen voorzien in hun levensonderhoud wordt een financieel vangnet geboden. De gemeentelijke taken richten zich op ondersteuning bij het vinden van werk (re-integratie) en het bieden van een financieel vangnet (inkomen). Ook ondersteunt de gemeente, via het armoedebeleid, inwoners die bijzondere, noodzakelijke kosten moeten maken.

Jeugdwet

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. Het gaat hierbij om jeugdbescherming, jeugdreclassering, jeugd-Geestelijke Gezondheidszorg (j-GGZ), jeugd-Verstandelijke Beperking (VB), verslavingszorg voor jongeren, jeugd- en opvoedhulp, jeugdzorg in een gesloten instelling, pleegzorg en crisiszorg. De gemeente heeft als taak om ondersteuning preventief en dichtbij inwoners te organiseren.

Veilig Thuis

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt voor hulp en ondersteuning rond huiselijk geweld en kindermishandeling in de regio's IJmond, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer. Veilig Thuis is er voor professionals en inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling bij henzelf of in hun omgeving. Inwoners kunnen hier 24 uur per dag telefonisch terecht voor het vragen van advies of het doen van een melding.

6.3 Zo thuis mogelijk wonen

Heemskerkers kunnen zo lang mogelijk functioneren in een thuissituatie.

We streven naar een samenleving waarin Heemskerkers zo lang mogelijk zelfstandig en zo thuis mogelijk kunnen wonen.

We willen Heemskerkers aanmoedigen en ondersteunen om bij te dragen aan een passende thuissituatie.

Om dit effect te realiseren zetten we in op de volgende ontwikkelij:

- Een thuis voor kwetsbare doelgroepen

In deze ontwikkelij spelen vooral het beleid in het kader de Jeugdwet, Beschermd wonen en maatschappelijke opvang een belangrijke rol.

Beschermd wonen

Beschermd wonen is een regeling voor iedereen die niet meer zelfstandig kan wonen vanwege psychische en/of psychosociale problematiek. Wanneer ambulante hulp aan huis (begeleid wonen) niet voldoende is, wordt middels beschermd wonen een kamer aangeboden in een instelling of wooninitiatief. Hier worden de bewoners intensief ondersteund in de dagelijkse activiteiten. Er wordt

gezorgd voor een stabiele omgeving, dagelijkse regelmaat en een zinvolle dagbesteding; er wordt gewerkt vanuit de mogelijkheden.

Maatschappelijke opvang

Maatschappelijke opvang is een voorziening met begeleiding en dienstverlening voor daklozen met OGGZ-problematiek (openbare geestelijke gezondheidszorg). In de maatschappelijke opvang wordt onderdak gegeven en worden mensen op weg geholpen om een stabiel leven op te bouwen.

Wet verplicht geestelijke gezondheidszorg

Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) ingevoerd. De Wvggz gaat de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De Wvggz biedt handvatten om ambulant en preventief hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan.

Ook biedt de wet meer instrumenten voor zorg op maat: verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk. Uitgangspunt is dat iemand alleen na het oordeel van een rechter tegen zijn wil opgenomen kan worden.

Pleegzorg

Pleegzorg is een vorm van hulp waarbij een kind tijdelijk in een ander gezin gaat wonen.

Pleegzorg kan om veel verschillende redenen worden ingezet.

Er zijn verschillende vormen van pleegzorg: voor korte of voor langere tijd, zeven dagen per week of een dag(deel) per week, voor weekenden en vakanties of tijdens crisissituaties. Welke vorm van pleegzorg ingezet wordt, is afhankelijk van de situatie waarin het kind en het gezin zich bevinden.

6.4 Gezond en weerbaar

Heemskerkers hebben aandacht voor een gezonde levensstijl en ontwikkelen zich tot weerbare inwoners.

We streven naar een samenleving waarin Heemskerkers gezond kunnen opgroeien en met zelfvertrouwen in het leven kunnen staan.

We willen Heemskerkers aanmoedigen en ondersteunen om actief en gezond te blijven.

Om dit effect te realiseren zetten we in op de volgende ontwikkelijnen:

- Actieve inwoners
- (Positieve) gezondheid
- Gehoord worden

In deze ontwikkelijnen spelen vooral het beleid in het kader van gezondheid, welzijn, sport en cultuur en inwonersparticipatie een belangrijke rol.

Gezondheid

Gezondheid is een gevoel van zowel lichamelijk als geestelijk als maatschappelijk welzijn. Het betekent dus niet alleen het ontbreken van ziektes of beperkingen.

Het begrip gezondheid is subjectief. Ieder mens voelt zelf of hij zich gezond voelt of niet. Iemand met een handicap kan zich heel gezond voelen, terwijl iemand zonder aandoening zich niet gezond kan voelen, omdat deze persoon niet goed mee kan draaien in de maatschappij. Gezondheid is naast subjectief dus ook een heel breed begrip.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

Positieve gezondheid

Positieve gezondheid is een benadering binnen de gezondheidszorg die niet de ziekte, maar een betekenisvol leven van mensen centraal stelt. De nadruk ligt op de veerkracht, eigen regie en het aanpassingsvermogen van de mens en niet op de beperkingen of ziekte zelf.

Burgerparticipatie

Burgerparticipatie is een brede term voor enerzijds de activiteiten die de gemeente ontwikkelt om inwoners en maatschappelijke organisaties te betrekken bij de ontwikkeling van, de besluitvorming over en de uitvoering van beleid van de gemeente en anderzijds de activiteiten die inwoners zelf ondernemen om vraagstukken in hun omgeving op te pakken of voorzieningen te creëren.

7 Ontwikkellijnen

In dit hoofdstuk geven we per ontwikkellijn aan wat we willen bereiken, wat we al doen en waar we de komende jaren vooral op willen inzetten. Tenslotte wordt aangegeven op welke wijze we het te bereiken effect willen meten.

Zoals eerder aangegeven is en blijft het sociaal domein steeds in beweging. Dit betekent dat we continue kijken wat nodig is en wat niet meer nodig is. In voorkomende gevallen zal hiervoor een raadsbesluit nodig zijn.

Voor de uitvoering van deze ontwikkellijnen hebben we onze maatschappelijk partners nodig. We zullen dit dan ook in gezamenlijkheid oppakken.

7.1 Ontwikkellijn 1: iedereen doet mee

Het is de ambitie van de gemeente dat alle inwoners meedoen, ongeacht waar zij vandaan komen, of zij een handicap hebben, hun inkomenspositie of hun geaardheid. De nadruk ligt op de sociale cohesie in buurten en het terugdringen van sociale uitsluiting.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners krijgen kansen en worden uitgenodigd om mee te doen, ook mensen voor wie meedoen niet vanzelfsprekend is. Niemand wordt uitgesloten.
- Inwoners van Heemskerk kunnen door de inzet van maatschappelijke voorzieningen en door de inzet van andere Heemskerkers zo lang mogelijk zelfstandig en op eigen kracht aan de samenleving deelnemen.

Wat doen we al?

- We ondersteunen inwoners door het organiseren van een samenhangend aanbod aan laagdrempelige maatschappelijke voorzieningen voor zorg, ontspanning en ontmoeting.
- We faciliteren het welzijnsaanbod binnen de gemeente.
- We stimuleren en ondersteunen vrijwilligerswerk en inwonersinitiatieven.
- We zetten in op Uniek sporten (aangepast sporten).
- We faciliteren een goede aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven via het Werkgeversservicepunt.
- We faciliteren scholing, arbeidsmarkttoeleiding en integratie van statushouders.
- We bieden maatschappelijke begeleiding aan statushouders.
- We investeren in de aansluiting tussen welzijn en zorg.
- We faciliteren en stimuleren extra preventieve activiteiten voor zeer jonge kinderen en hun ouders.
- We geven uitvoering aan brede schoolactiviteiten en brede schoolcoördinatie.
- We bieden Voor- en Vroegschoolse Educatie en de Internationale Schakelklas aan.
- We hebben een uitgebreid aanbod van preventieve jeugdvoorzieningen om te zorgen dat jongeren kunnen meedoen.
- We signaleren schulden in een vroeg stadium en pakken deze zo vroeg mogelijk op.
- We voeren het VN verdrag handicap uit.
- We bieden ondersteuning aan in digitale vaardigheden.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan verder investeren in de aansluiting tussen welzijn en zorg.
- We starten initiatieven om te stimuleren dat mensen niet worden uitgesloten als gevolg van beperking of discriminatie.
- We gaan extra inzet plegen om te voorkomen dat jongeren zonder opleiding of inkomen thuis komen te zitten.
- We gaan nog meer inzet plegen op vroegsignalering.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- We gaan de verbinding tussen het onderwijs, het bedrijfsleven en de zorg stimuleren.
- We gaan de openbare ruimte en openbare gebouwen toegankelijk(er) maken voor mensen met een handicap.

Hoe gaan we dat meten?⁴

- Welke ondersteuning heeft eraan bijgedragen dat u zich beter kunt redden en in welke mate heeft die ondersteuning daaraan bijgedragen?
- Wat zou u helpen om (meer) mee te doen aan de Heemskerkse samenleving?

7.2 Ontwikkellijn 2: integrale toegang

In de IJmondiale Transformatieagenda voor het sociaal domein is opgenomen dat we de toegang integraal willen vormgeven. Toegang is het proces vanaf het moment waarop de inwoner zich meldt (of wordt gemeld) met een ondersteuningsvraag, tot het bieden van passende ondersteuning. Naast het sneller en beter inspringen op vragen van inwoners en het aanbieden van passende ondersteuning zien we een goed functionerende toegang ook als middel om een verschuiving te realiseren van specialistische hulp naar laagdrempelige ondersteuning en preventie. Op die manier werken we aan het realiseren van betaalbare zorg.

Wat willen we bereiken?

- Het is voor inwoners duidelijk waar zij terecht kunnen voor informatie, advies en vraagverheldering.
- Inwoners worden zo goed mogelijk, zo snel mogelijk en met zo weinig mogelijk doorverwijzingen geholpen.

Wat doen we al?

- We ondersteunen inwoners bij het zoeken naar oplossingen voor problemen rondom deelname aan de samenleving.
- We voeren de toegang tot de Wmo-maatwerkvoorzieningen, Participatiewet en schuldhulpverlening uit.
- We faciliteren het CJG IJmond ten behoeve van de toegang tot de jeugdhulp en het zo dichtbij mogelijk bieden van lichte ondersteuning.
- We faciliteren het Sociaal Team voor de toegang tot de algemene voorzieningen en lichte, kortdurende ondersteuning.
- We faciliteren een praktijkondersteuner jeugd bij huisartsen.
- We investeren in een betere samenwerking met de rechtbank ten behoeve van de toegang tot jeugdhulp.
- We onderhouden de digitale sociale kaart www.heemskerkwijzer.nl.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan de gemeentelijke toegang verder door ontwikkelen.
- We verbinden de gemeentelijke toegangstaken beter met het preventieve veld.
- We maken de toegang tot voorzieningen zo laagdrempelig mogelijk.

Hoe gaan we dat meten?

- Weet u waar u terecht kunt voor informatie, advies of hulp?
 - Heeft u daar wel eens gebruik van gemaakt? Bij welke organisatie?
- Hoe tevreden bent u over de verkregen informatie, advies of hulp? Antwoord toelichten.

⁴ De indicatoren zullen via een enquête bij inwoners worden uitgevraagd. Voor mogelijke vormgeving van de vragen verwijzen wij u naar bijlage 2. De definitieve vraagstelling zal t.z.t. in overleg met de enquêteur worden opgesteld.

7.3 Ontwikkellijn 3: leefbare buurten

Gemeenten krijgen de komende jaren te maken met de doordecentralisatie van beschermd wonen en de maatschappelijke opvang en de invoering van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgg). Door deze ontwikkelingen komen er meer kwetsbare mensen in de wijk of blijven mensen langer thuis, in de wijk, wonen.

Wat willen we bereiken?

- (Buurt)bewoners zijn actief betrokken bij het leefbaar(der) maken en houden van hun buurt.
- (Buurt)bewoners kennen elkaar, helpen elkaar en hebben begrip voor elkaar.
- Kwetsbare inwoners hebben ook een plek in de wijk.
- Mantelzorgers kunnen hun zorgtaak goed aan.
- Voldoende inwoners zetten zich actief in als vrijwilliger.
- Meer vrijwilligers die tot op hoge leeftijd actief blijven.

Wat doen we al?

- We faciliteren de ambulante aanpak door sociaal werkers in de wijk en vraaggericht welzijnswerk, gericht op de ondersteuning van burgerinitiatieven, vrijwillige inzet, activering en collectieve activiteiten voor kwetsbare groepen.
- We pakken meldingen ten behoeve van de openbare ruimte (schoon, heel, veilig) op.
- We faciliteren het online platform BUUV, de digitale marktplaats voor en door inwoners.
- We ondersteunen en waarderen mantelzorgers en geven uitvoering aan mantelzorgwaarding.
- We stimuleren en ondersteunen vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.
- We stimuleren activiteiten in de buurt.
- We geven uitvoering aan de intentieverklaring dementievriendelijke IJmond-gemeenten.
- We bieden ondersteuningsvormen om mensen zoveel mogelijk in hun eigen omgeving te ondersteunen.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan extra inzet plegen op preventie bij risicojongeren.
- We gaan ons inzetten om overbelasting bij mantelzorgers te voorkomen.
- We realiseren ontmoetingsmogelijkheden in wijken.
- We gaan extra aandacht besteden aan buurten met een lage sociaaleconomische status.

Hoe gaan we dat meten?

- Op welke wijze bent u betrokken bij uw woonomgeving? Voorbeelden noemen.
- Hoe waardeert u het leven in uw buurt?
- Kent u kwetsbare inwoners in uw wijk?
- Aan doelgroep mantelzorgers: kunt u uw zorgtaak goed aan?

7.4 Ontwikkellijn 4: ondersteuning op maat

Iedereen behoort de ondersteuning te krijgen die hij of zij nodig heeft. We leveren maatwerk. Alle inwoners ontvangen de juiste hulp op het juiste moment: niet te vroeg, niet te laat, niet teveel en niet te weinig.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners van Heemskerk, die om persoonlijke redenen onvoldoende financieel of economisch zelfredzaam zijn, passende ondersteuning bieden om de zelfredzaamheid en participatie in de samenleving te vergroten. Uitgangspunt daarbij is dat werk boven inkomen gaat.
- Inwoners worden met passende ondersteuning geholpen.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- Een goede verbinding tussen ondersteuning voor jongeren en volwassenen, tussen jeugdhulp en onderwijs, tussen onderwijs en werk en tussen werk en zorg.

Wat doen we al?

- We verstrekken passende ondersteuning aan wie dat nodig heeft in het kader van de Participatiewet, Jeugdwet, Wmo 2015, Wet schuldhulpverlening en het gemeentelijke armoedebeleid.
- We bieden ondersteuning bij het vinden van betaald werk.
- We stimuleren en ondersteunen inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt tot het doen van vrijwilligerswerk.
- We zorgen voor meer continuïteit in het aanbod bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar (aansluiting Jeugdwet en Wmo).
- We bieden een passend aanbod aan specialistische voorzieningen voor jeugdhulp, Wmo en re-integratie.
- We verstrekken gehandicaptenparkeerkaarten en -plaatsen.
- We bieden onderwijs-zorg-arrangementen.
- We bieden een intensieve aanpak op laaggeletterdheid.
- We faciliteren jeugdteams op alle scholen in het basisonderwijs.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan de dagbesteding verder transformeren.
- We zetten in op het verbeteren van nazorg.
- We gaan de aansluiting tussen 18- en 18+ (jeugd en Wmo 2015) verder verbeteren.
- We gaan de aansluiting tussen het praktijkonderwijs en de arbeidsmarkt verder verbeteren.
- We gaan nieuwe arrangementen in de verbinding tussen jeugdzorg en onderwijs, jeugdzorg en Wmo, onderwijs en werk ontwikkelen.
- We zetten in op het optimaliseren van het bereik van inwoners, die in aanmerking komen voor minimavoorzieningen.
- We gaan bij inkoopprocedures verder inzetten op de doorontwikkeling van het beleid, het verder vormgeven van de transformatiedoelstellingen en een zo doelmatige mogelijke inzet van middelen.

Hoe gaan we dat meten?

- In hoeverre kunt u zich door de ondersteuning die u heeft ontvangen beter zelf redden?

7.5 Ontwikkellijn 5: sociale veiligheid

Inwoners voelen zich beschermd tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen. Voorbeelden zijn agressief gedrag (schelden, beledigen, spugen, slaan, vechten, bedreigen, met voorwerpen gooien, met wapen dreigen en aanvallen), vandalisme, of verkoop en gebruik van verdovende middelen. Maar ook vormen van huiselijk geweld, zoals kindermishandeling en ouderenmishandeling, vallen binnen deze ontwikkellijn.

Wat willen we bereiken?

- (Buurt)bewoners kennen elkaar, helpen elkaar en spreken elkaar aan, indien nodig.
- Inwoners voelen zich veilig in hun eigen huis en buurt.
- Inwoners weten waar ze aan kunnen kloppen als zij onveiligheid ervaren.

Wat doen we al?

- We bieden een ambulante aanpak door sociaal werkers in de wijk, het jeugd- en jongerenwerk en vraaggericht welzijnswerk.
- We bieden begeleiding en zorg voor sociaal kwetsbaren, overlast gevenden en zorgmijders.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- We faciliteren Veilig Thuis Kennemerland, het Centrum voor Seksueel Geweld en het Multidisciplinair Centrum Kindermishandeling voor het bieden van hulp bij onveilige situaties.
- We stimuleren het gebruik van de Verwijsindex Risicjongeren en de Meldcode kindermishandeling om zo preventief mogelijk te kunnen werken.
- We faciliteren het Meldpunt Wet algemene discriminatievoorzieningen.
- We zetten (jeugd)BOA's in om preventief zicht te krijgen op jeugdgroepen en waar nodig grenzen te stellen aan het gedrag van jongeren.
- We faciliteren Samen werken aan veiligheid (SAVE) voor het herstel van een veilige opvoedsituatie.
- We werken samen met scholen en politie aan veiligheid in en om school (VIOS).
- We bevorderen de informatiedeling tussen organisaties van signalen van onveiligheid.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We zetten in op het tegengaan van verharding binnen Heemskerk.
- We zetten een sluitende aanpak op voor crisissituaties.
- We gaan de beleidsterreinen zorg en veiligheid meer met elkaar verbinden.
- We geven uitvoering aan de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, die op 1 januari 2020 ingaat.
- We continueren en waar mogelijk intensiveren de aanpak van overlast gevende jongeren.

Hoe gaan we dat meten?

- Wat maakt dat u zich veilig/onveilig voelt in uw buurt? Voorbeelden noemen.
- Wat doet u als u zich onveilig voelt?

7.6 Ontwikkellijn 6: een thuis voor kwetsbare doelgroepen

Heemskerk vergrijst sneller dan het landelijk gemiddelde. Daarnaast is er sprake van dubbele vergrijzing (toename AOW-gerechtigden én toename van groep 80-plussers). Het streven van de gemeente is dat iedereen zo thuis mogelijk kan wonen. Dit geldt ook voor kwetsbare mensen, die in een jeugdinstelling of in een instelling voor maatschappelijke opvang verblijven en voor alleenstaande (minderjarige) vluchtelingen.

Wat willen we bereiken?

- Een toereikend en gedifferentieerd aanbod van voorzieningen voor verschillende doelgroepen.
- Voldoende fysieke en sociale voorzieningen in de buurt, die voor iedereen laagdrempelig toegankelijk zijn.

Wat doen we al?

- We faciliteren regionale voorzieningen voor opvang van dakloze jongeren en volwassenen.
- We faciliteren regionale voorzieningen voor beschermd wonen.
- We bieden urgentiewoningen met een kanscontract aan inwoners, die via de reguliere woningmarkt geen kans op een woning hebben.
- We bieden ambulante ondersteuning om te bereiken dat inwoners zo lang mogelijk in een thuissituatie kunnen blijven wonen.
- We bieden pleegzorg en gezinsvervangende tehuizen om kinderen/jongeren in een thuissituatie te laten opgroeien.
- We faciliteren een kamertrainingscentrum om jongeren voor te bereiden op het zelfstandig wonen, wanneer de thuisomgeving die ondersteuning niet kan bieden.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We stimuleren de samenwerking tussen zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en woningcorporaties.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- We zetten in op de werving en ondersteuning van meer pleegouders.
- We plegen meer inzet op het voorkomen van uithuisplaatsing van kinderen.
- We ontwikkelen alternatieven voor residentiële zorg.
- We geven uitvoering aan de doordecentralisatie van Beschermd wonen.
- We nemen bij herstructurering de sociale opgave mee.
- We faciliteren technologische ontwikkelingen om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven.
- We gaan nieuwe wooninitiatieven voor kwetsbare inwoners ontwikkelen.

Hoe gaan we dat meten?

- Doelgroep ouderen: Wat en in welke mate draagt eraan bij dat Heemskerkse ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen?
- Doelgroepen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, pleegzorg, gezinsvervangend tehuis): Wat en in welke mate draagt eraan bij dat u (weer) in een thuissituatie kunt wonen?
- Wat heeft u nodig om zelf een thuissituatie te kunnen bieden aan kwetsbare inwoners?

7.7 Ontwikkellijn 7: actieve inwoners

Naast de in de eerste ontwikkellijn vastgelegde ambitie dat iedereen kan meedoen, willen we ook bereiken dat inwoners zich actief opstellen voor de Heemskerkse samenleving. Dat kan door deel te nemen aan sociale activiteiten, maar ook door zich als vrijwilliger in te zetten om deze activiteiten mogelijk te maken.

Wat willen we bereiken?

- Heemskerkers zijn zelfredzaam en nemen actief deel aan de samenleving.
- Inwoners ontplooiën hun talenten en kunnen zich (blijven) ontwikkelen.
- Inwoners zijn (ook) digitaal zelfredzaam.
- Meer inwoners sporten en bewegen.

Wat doen we al?

- We stimuleren dat mensen deelnemen aan sport, cultuur en maatschappelijke activiteiten.
- We faciliteren de bibliotheek en het Cultuurhuis.
- We faciliteren organisaties op het gebied van sport en cultuur voor het aanbieden van een breed aanbod.
- We bieden ondersteuning aan inwoners die onvoldoende digitale vaardigheden hebben.
- We bieden financiële ondersteuning aan inwoners met een laag inkomen om te kunnen meedoen aan activiteiten.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan meer inzet plegen op het organiseren van zelfhulp.
- We plegen inzet om het niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan.
- We stimuleren een gezonde leefstijl, waaronder sport en bewegen.
- We creëren een omgeving die uitnodigt om te bewegen.
- We zetten sport, natuur en cultuur meer in als instrumenten binnen het sociaal domein.

Hoe gaan we dat meten?

- Op welke wijze neemt u actief deel aan de samenleving? Aantal activiteiten/rollen noemen.
- Kunt u zich redden met de computer (toepassingen noemen onder andere telebankieren, facebook, chatten, informatie zoeken, DigiD, belastingaangifte).

7.8 Ontwikkellijn 8: (positieve) gezondheid

Niet iedereen is gezond, maar dat wil niet zeggen dat mensen zich niet gezond voelen. Ook met een ziekte kunnen mensen de regie over hun eigen leven voeren en meedoen.

Wat willen we bereiken?

- Inwoners hebben een gezonde leefstijl.
- Inwoners kunnen ondanks ziekte of handicap (blijven) meedoen.
- Jongeren groeien gezond op.
- Inwoners hebben voldoende betekenisvolle sociale contacten en zijn zo fit en vitaal mogelijk.

Wat doen we al?

- We bevorderen een gezonde leefstijl.
- We bieden cursussen en trainingen om de weerbaarheid van kinderen te vergroten.
- We faciliteren aanbod en evenementen op het gebied van sport en cultuur.
- We bieden de jeugdsportpas aan om kinderen kennis te laten maken met sport.
- We faciliteren de gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD), de geestelijke gezondheidszorg (GGZ) en de jeugdgezondheidszorg (JGZ), die onder meer taken uit de Wet publieke gezondheid uitvoeren.
- We bieden preventie collectieve voorzieningen in het kader van de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.
- We participeren in de regionale dementieketen om inwoners met dementie en hun omgeving zo goed mogelijk te ondersteunen.
- We zetten in op het terugdringen van sociaaleconomische gezondheidsverschillen.
- We geven uitvoering aan de landelijke actieprogramma's Kansrijke start en Scheiden zonder schade.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We gaan inwoners motiveren uit te gaan van hun kracht in plaats van hun beperking.
- We gaan het aantal mensen dat meedoet aan of geniet van cultuur en sport vergroten.
- We dringen de sociaaleconomische gezondheidsverschillen terug door bewegen en een gezonde leefstijl te stimuleren.
- We plegen extra inzet op preventie van ziekte bij jonge kinderen en andere risicogroepen.
- We bereiden jongere ouderen beter voor op het ouder worden.
- We gaan de verschillende zorgvragen op het gebied van ongezond gewicht beter met elkaar verbinden.
- We mobiliseren ouderen om iets te betekenen voor de maatschappij in het kader van zingeving en het tegengaan van eenzaamheid.

Hoe gaan we dat meten?

- Wat en in welke mate heeft dat bijgedragen aan uw algehele gezondheid?

7.9 Ontwikkellijn 9: gehoord worden

Eén van de uitgangspunten van deze beleidsnota is dat de inwoner centraal staat. Dit betekent dat we onze inwoners serieus nemen en horen. Inwoners worden betrokken bij en hebben zeggenschap over de mogelijke oplossingen voor hun ondersteuningsvraag.

Het betekent ook dat de gemeente inwoners betreft bij de totstandkoming van beleid.

Voor sommige inwoners geldt dat zij zelf onvoldoende mogelijkheden hebben om hun stem te laten horen. In dat geval worden zij gehoord via belangenvertegenwoordigers of organisaties.

Wat willen we bereiken?

- We praten mét inwoners, niet over hen.
- We betrekking inwoners bij de totstandkoming van beleid.
- We ondersteunen inwoners bij vragen en initiatieven.

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

Wat doen we al?

- We nodigen inwoners uit om iemand mee te nemen bij het doen van een melding of aanvraag.
- We bieden kosteloze cliëntondersteuning aan.
- We bieden inwoners keuzevrijheid in het aanbod van voorzieningen.
- We faciliteren de Participatieraad Heemskerk om binnen het sociaal domein te adviseren over de wijze van het betrekken van inwoners bij beleidsvragen.
- We zitten met inwoners/ouders/kinderen aan tafel als het over hen gaat.
- We stellen een budget beschikbaar voor burgerinitiatieven.

Wat gaan we de komende jaren verder doen?

- We geven nog meer bekendheid aan de mogelijkheden van cliëntondersteuning.
- We gaan de inzet van ervaringsdeskundigheid stimuleren.
- We onderzoeken op welke wijze de burgerparticipatie binnen het sociaal domein nog beter kan worden vormgegeven.
- We gaan een betere samenwerking tussen professionals onderling stimuleren, zodat inwoners niet steeds hetzelfde verhaal aan verschillende personen hoeven te vertellen (warme overdracht).
- We betrekken inwoners, vooral kwetsbare inwoners, nog meer bij het sociaal domein.
- We communiceren met burgers op het niveau B1.

Hoe gaan we dat meten?

- Hoe waardeert u de wijze waarop uw gemeente inwoners en organisaties betreft en de samenwerking zoekt?
- Op welke manier zou u zelf betrokken willen worden bij de gemeente? Voorbeelden noemen.

8 Financiën

Om uitvoering te kunnen geven aan de doelstellingen van dit plan zijn in de begroting 2020 - 2023 onderstaande budgetten opgenomen voor het sociaal domein, gebaseerd op de meerjarenbegroting 2020 – 2024. De mogelijke effecten van de Najaarsnota 2019 zijn hierin niet meegenomen.

De genoemde bedragen zijn exclusief personele kosten en kosten voor accommodaties.

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Internationale samenwerking	4.155		4.227		4.301		4.376	
Burgerkracht	110.898		112.561		114.537		116.551	
Jeugd en Veiligheid, incl. Veilig Thuis	480.905		431.395		432.549		437.342	
Zorg en Welzijn	5.255.148		5.311.515		5.383.876		5.482.082	
Vrijwilligersbeleid	138.087		141.041		144.038		147.097	
Mantelzorgbeleid	212.408		215.594		219.367		223.205	
Wmo maatwerkvoorzieningen	7.982.934	-305.181	8.091.052	-260.019	8.269.876	-262.468	8.420.763	-275.156
Onderwijsbeleid, incl. brede school en peuterspeelzaalwerk	1.772.068	-1.034.831	1.793.363	-1.043.572	1.816.737	-1.053.725	1.840.695	-1.064.076
Gespecialiseerde jeugdhulp	8.084.534		8.251.976		8.374.398		8.518.281	
Werk en inkomen, inclusief cliëntenparticipatie	19.577.241	-12.471.170	20.022.460	-12.847.761	20.380.398	-13.111.952	20.487.519	-13.112.778
Taakstelling sociaal domein	-200.000		-300.000		-400.000		-500.000	
Totaal	43.418.377	-13.811.181	44.075.184	-14.151.353	44.740.077	-14.428.146	45.177.910	-14.452.010

In de begroting 2020 is voor het sociaal domein een gefaseerde bezuinigingstaakstelling van € 500.000 vastgesteld. We willen deze taakstelling behalen door de transformatie verder vorm te geven. Dit zal worden meegenomen in de door het college op te stellen uitvoeringsagenda voor het sociaal domein.

Het is de uitdaging om het beleid vorm te geven vanuit de bestaande budgetten. Dat betekent dat er soms keuzes zullen moeten worden gemaakt in het al dan niet voortzetten van bepaalde taken. Die keuzes zullen door het college worden gemaakt met inachtneming van de in deze nota genoemde kaders.

Bijlage 1: Landelijke beleidskaders

IBP, INTERBESTUURLIJK PROGRAMMA

Het regeerakkoord 2017-2021 'Vertrouwen in de toekomst' kiest bij de aanpak van grote opgaven voor interbestuurlijke samenwerking. Dat wil zeggen dat er met de verschillende overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) wordt gewerkt aan maatschappelijke vraagstukken. De bedoeling is zo een breed gedragen beleid ontstaat, waarbij oplossingen veelal zullen bestaan uit decentraal maatwerk.

Het IBP kent een tiental opgaven. Hiervan zijn de volgende punten van belang voor het sociaal domein:

- Merkbaar beter in het sociaal domein (programma 5)
- Nederland en migrant goed voorbereid (programma 6)
- Problematische schulden voorkomen en oplossen (programma 7).

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA 'ZORG VOOR DE JEUGD'

In dit actieprogramma is de regionale samenwerking een belangrijk thema waar het Rijk ook nadrukkelijk op zal gaan sturen. Het hoofddoel is de jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar steeds beter maken voor kinderen, jongeren en gezinnen zodat ze op tijd passende hulp ontvangen. Het programma kent zes actielijnen:

- actielijn 1 Betere toegang tot jeugdhulp
- actielijn 2 Meer kinderen zo thuis mogelijk laten opgroeien
- actielijn 3 Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen
- actielijn 4 Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden
- actielijn 5 Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt
- actielijn 6 Investeren in vakmanschap

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA 'GEWELD HOORT NERGENS THUIS'

Het betreft een gezamenlijke uitgave van het ministerie van Justitie en Veiligheid, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Vereniging Nederlandse Gemeenten en vloeit voort uit het landelijk actieprogramma Voor de Jeugd, dat begin april 2018 is gepresenteerd. De ambitie van het programma is huiselijk geweld en kindermishandeling eerder en beter in beeld te hebben en ervoor zorgen dat iedereen weet wat te doen bij (een vermoeden van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Het programma kent drie actielijnen:

- actielijn 1 Eerder en beter in beeld
- actielijn 2 Stoppen en duurzaam oplossen
- actielijn 3 Aandacht voor specifieke groepen

BESCHERMD WONEN EN MAATSCHAPPELIJKE OPVANG

In de nabije toekomst (naar verwachting tussen 2020 en 2023) zal landelijk de regionale financiering voor de maatschappelijke opvang (= daklozenopvang) en het beschermd wonen worden door-gedecentraliseerd naar de gemeenten. In tien jaar tijd wordt beschermd wonen niet alleen een taak van centrumgemeenten, maar een taak van alle gemeenten. Hiervoor wordt een nieuw verdeelmodel ingevoerd.

In het nieuw verdeelmodel worden de middelen verdeeld over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten. Daarnaast zal het geld verdeeld worden op basis van objectieve criteria in plaats van op historisch gegroeide verdeling.

Er komt een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen en de doordecentralisatie op dit onderdeel in 10 jaar. Vanaf 2022 wordt een deel van de middelen voor het eerst objectief verdeeld.

De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten.

Gemeenten gaan verplicht regionaal samenwerken.

Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) ingevoerd. De Wvggz gaat de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De nieuwe wet biedt meer instrumenten voor zorg op maat: verplichte zorg zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk.

De Wet langdurige zorg (Wlz) staat vanaf 2021 open voor ggz-cliënten met een blijvende behoefte aan intensieve zorg. Per 1 januari 2021 maken landelijk naar verwachting ca. 11.000 cliënten de overstap van de Wmo/beschermd wonen naar de Wlz.

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA 'LANGER THUIS'

Het ministerie van VWS heeft in juni 2018 het landelijk actieprogramma 'Langer Thuis' gepubliceerd. Het doel van dit programma is dat ouderen in hun eigen vertrouwde omgeving zelfstandig oud kunnen worden met een goede kwaliteit van leven. Het programma kent een drietal actielijnen:

- actielijn 1 Goede ondersteuning en zorg thuis
- actielijn 2 Mantelzorg en vrijwilligers in zorg & welzijn
- actielijn 3 Wonen.

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA 'ÉÉN TEGEN EENZAAMHEID'

Het ministerie van VWS heeft in maart 2018 het landelijk actieprogramma 'Eén tegen Eenzaamheid' gepubliceerd. Daarin wordt geschetst wat het probleem eenzaamheid behelst, wat het doel van het programma is, welke acties het ministerie gaat ondernemen en stimuleren om een beweging in de samenleving te brengen die een daling gaat realiseren in de prevalentie van eenzaamheid. De aanpak bestaat uit:

- Signaleren en bespreekbaar maken;
- Doorbreken en Duurzaam aanpakken
- Gunstige juridische en beleidsmatige randvoorwaarden creëren
- Strategie en organisatie.

LANDELIJK ACTIEPROGRAMMA 'BREDE SCHULDENAANPAK'

De staatssecretaris van SZW heeft in mei 2018 de 'Brede schuldenaanpak' gepresenteerd. Het kabinet zet in op het voorkomen van problematische schulden, treft maatregelen om problematische schulden terug te dringen en maakt afspraken met gemeenten om meer mensen met schulden effectiever te helpen. Het actieplan Brede schuldenaanpak heeft drie hoofdlijnen:

- Problematische schulden voorkomen: preventie en vroegsignalering.
- Ontzorgen en ondersteunen.
- Zorgvuldige en maatschappelijke verantwoorde incasso.

ACTIEPROGRAMMA 'TEL MEE MET TAAL'

Tel mee met Taal is een landelijk actieprogramma dat zich richt op het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van lezen. In dit driejarige programma (2016-2018) werken de ministeries van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport samen. Tel mee met Taal is onderverdeeld in vijf actielijnen:

- Lokale netwerkaanpak via Taal voor het Leven.
- Regionale taalakkoorden en stimuleringsbudgetten
- Leesbevordering via Kunst van Lezen
- Experimenten
- Kennis en communicatie

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

DE OMGEVINGSWET

De Omgevingswet bundelt en moderniseert in 1 wet alle wetten voor de leefomgeving. Vanaf 2021 treedt de wet in werking. De Omgevingswet richt zich onder meer op het bereiken en in stand houden van een gezonde leefomgeving. Ook cultureel erfgoed is daarbij een van de belangen.

VN VERDRAG HANDICAP

Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Het VN-verdrag handicap versterkt de positie van mensen met een beperking. Het bepaalt onder andere dat zij recht hebben om zelfstandig te wonen, naar school te gaan, het openbaar vervoer te gebruiken of aan het werk te zijn. Net als ieder ander. De overheid (gemeente, provincie en rijk) moet zorgen dat dit wordt gerealiseerd.

WETSWIJZIGING WET INBURGERING

Dit wetsvoorstel regelt de invoering van het volgen van een participatieverklaringstraject voor inburgeringsplichtige vreemdelingen. Dit traject is een eerste fase van het inburgeringsproces. Ter afronding van dat traject dienen zij een participatieverklaring te ondertekenen, waarmee zij verklaren kennis genomen te hebben van de Nederlandse kernwaarden (vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit) en deze te respecteren. Op deze wijze tonen zij hun betrokkenheid bij de Nederlandse samenleving en hun bereidheid om daar actief aan bij te dragen.

Verder wordt met dit voorstel voorgesteld de maatschappelijke begeleiding door gemeenten aan asielmigranten en hun gezinsleden wettelijk vast te leggen.

MENSEN MET EEN ARBEIDSBEPERKING

Er zijn voorstellen om de wet- en regelgeving voor zowel werkgevers als aspirant-werknemers met een arbeidsbeperking te vereenvoudigen. Doel daar is om meer mensen met een arbeidsbeperking in het bedrijfsleven aan de slag te laten gaan.

Dit betreft onder andere:

- Voorstellen voor verbetering en vereenvoudiging van de loonkostensubsidie;
- Meer waarborgen voor ondersteuning op maat om aan het werk te komen en te blijven;
- Het wegnemen van knelpunten bij de no-riskpolis bij loonkostensubsidie;
- Een analyse van de arbeidsmarkt- en financiële effecten van financiering van de loonkostensubsidie;
- Een voorstel voor vrijlating van arbeidsinkomen in de Participatiewet voor mensen die met loonkostensubsidie werken;
- Verbetering van de werkgeversdienstverlening;
- Actieplannen in 35 arbeidsmarktregio's voor extra arbeidsbemiddeling voor werkzoekenden.

Bijlage 2: mogelijke vraagstelling indicatoren

Ontwikkellijn 1: iedereen doet mee

- Welke ondersteuning heeft eraan bijgedragen dat u zich beter kunt redden en in welke mate heeft die ondersteuning daaraan bijgedragen?

(Verdeel 100 punten over de onderstaande voorzieningen.)

- Buren/kinderen/familie _____ punten
- Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoel, woonvoorziening, vervoersvoorziening, begeleiding) _____ punten
- Welzijnsvoorzieningen _____ punten
- Medici (huisarts, fysiotherapeut etc.) _____ punten
- Wijkverpleegkundige _____ punten
- Sociaal Team _____ punten
- Voorzieningen in de buurt (winkels, bushalte etc.) _____ punten
- Financiële ondersteuning (schuldhulp) _____ punten
- Overige, te weten _____ punten

- Wat zou u helpen om (meer) mee te doen aan de Heemskerkse samenleving?

- Welzijnsvoorzieningen
- Voorzieningen in de buurt
- Financiële ondersteuning
- Overige, te weten

Ontwikkellijn 2: integrale toegang

- Weet u waar u terecht kunt voor informatie, advies of hulp?
 - Heeft u daar wel eens gebruik van gemaakt? Bij welke organisatie?
- Hoe tevreden bent u over de verkregen informatie, advies of hulp? Antwoord toelichten.

Ontwikkellijn 3: leefbare buurten

- Op welke wijze bent u betrokken bij uw woonomgeving?
 - Vrijwilliger bij een (sport)vereniging
 - Vrijwilligers bij een zorginstelling
 - Actief in het welzijnswerk
 - Overige, te weten
- Hoe waardeert u het leven in uw buurt? Geef een cijfer.
- Kent u kwetsbare inwoners in uw wijk?
Zo ja, in hoeverre heeft u contact met deze inwoners?
- Aan doelgroep mantelzorgers: kunt u uw zorgtaak goed aan?
Zo ja, wat ondersteunt u in uw zorgtaken?
Zo nee, wat mist u?

Ontwikkellijn 4: ondersteuning op maat

- In hoeverre kunt u zich door de ondersteuning die u heeft ontvangen beter zelf redden?
 - Buren/kinderen/familie _____ punten
 - Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoel, woonvoorziening, vervoersvoorziening, begeleiding) _____ punten
 - Welzijnsvoorzieningen _____ punten
 - Medici (huisarts, fysiotherapeut etc.) _____ punten
 - Wijkverpleegkundige _____ punten
 - Sociaal Team _____ punten
 - Voorzieningen in de buurt (winkels, bushalte etc.) _____ punten

BELEIDSPLAN SOCIAAL DOMEIN 2020 - 2023 'NAAST ELKAAR, MET ELKAAR, VOOR ELKAAR'

- Financiële ondersteuning (schuldhulp) _____ punten
- Overige, te weten _____ punten

Ontwikkellijn 5: sociale veiligheid

- Wat maakt dat u zich veilig/onveilig voelt in uw buurt? Voorbeelden noemen.
- Wat doet u als u zich onveilig voelt?

Ontwikkellijn 6: een thuis voor kwetsbare doelgroepen

- Doelgroep ouderen: Wat en in welke mate draagt eraan bij dat Heemskerkse ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen?
(Verdeel 100 punten over de onderstaande voorzieningen.)
 - Buren/kinderen/familie _____ punten
 - Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoel, woonvoorziening, vervoersvoorziening, begeleiding, dagbesteding) _____ punten
 - Welzijnsvoorzieningen _____ punten
 - Medici (huisarts, fysiotherapeut etc.) _____ punten
 - Wijkverpleegkundige _____ punten
 - Sociaal Team _____ punten
 - Voorzieningen in de buurt (winkels, bushalte etc.) _____ punten
 - Financiële ondersteuning (o.a. schuldhulp) _____ punten
 - Overige, te weten _____ punten
- Doelgroepen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, pleegzorg, gezinsvervangend tehuis):
Wat en in welke mate draagt eraan bij dat u (weer) in een thuissituatie kunt wonen?
 - Buren/kinderen/familie _____ punten
 - Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoel, woonvoorziening, vervoersvoorziening, begeleiding, dagbesteding) _____ punten
 - Welzijnsvoorzieningen _____ punten
 - Werk en/of vrijwilligerswerk _____ punten
 - Medici (huisarts, fysiotherapeut etc.) _____ punten
 - Wijkverpleegkundige _____ punten
 - Sociaal Team _____ punten
 - Voorzieningen in de buurt (winkels, bushalte etc.) _____ punten
 - Overige, te weten _____ punten

Ontwikkellijn 7: actieve inwoners

- Op welke wijze neemt u actief deel aan de samenleving?
 - Als deelnemer aan sport
 - Als deelnemer aan (welzijns)activiteiten
 - Als vrijwilliger
 - Als mantelzorger
 - Overige, te weten
- Kunt u zich redden met de computer en in welke maten?
 - Informatie zoeken en vinden goed / matig / slecht
 - Telebankieren/internetbankieren goed / matig / slecht
 - Facebook/instagram goed / matig / slecht
 - Whats app, twitter goed / matig / slecht
 - Belastingaangifte goed / matig / slecht
 - DigiD goed / matig / slecht

Ontwikkellijn 8: positieve gezondheid

- Wat en in welke mate hebben onderstaande voorzieningen bijgedragen aan uw algehele gezondheid?
(Verdeel 100 punten over de onderstaande voorzieningen.)
 - Buren/kinderen/familie _____ punten
 - Wijkverpleegkundige _____ punten
 - Huisarts _____ punten
 - Sociaal Team _____ punten
 - Wmo-voorzieningen (hulp bij het huishouden, rolstoel, woonvoorziening, vervoersvoorziening, begeleiding, dagbesteding) _____ punten
 - Welzijnsvoorzieningen _____ punten
 - FACT-team _____ punten
 - Overige, te weten _____ punten

Ontwikkellijn 9: gehoord worden

- Hoe waardeert u de wijze waarop uw gemeente inwoners en organisaties betreft en de samenwerking zoekt?
 - Goed, omdat ...
 - Redelijk, omdat ...
 - Slecht, omdat ...
 - Weet niet
- Op welke manier zou u zelf betrokken willen worden bij de gemeente? Voorbeelden noemen.